בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ

'נקודות אור'

ניצוצי אורה משיחות קודש של
הגה"צ מורנו ורבינו שליט"א

פרשת לך לך תשפ"ז

יו"ל ע"י מכון 'נקודות הכסף שע"י ביהמד"ר וישיבת
'דברי שלום'
ע"ש רבינו הרש"ש זיע"א בני ברק

רחוב מהרש"ל 11 בני ברק. טל: 03-6196739
פקס: 153-3-5798972. דוא"ל: 5798972@gmail.com

נושא השבוע

ענין וסוד נטילת הידים בבוקר.....

בעת שאדם ישן מסתלקת ממנו נשמתו ושורה עליו רוח טומאה [טו] ❍ רוח הטומאה השורה על הידים נק' שיבת"א - בת מלך וענינה ❍ אופן סילוק הרוח רעה ע"י נטילת ידיו במים בכלי ג"פ ❍ טעם הנטילה במים, כי המים רומזים לחסד ועל ידם מתגרשים הקליפות ❍ רוח הטומאה הנז' נדחית ע"י נט"י ג"פ לסירוגין דווקא ולא ברצופים והטעם ❍ יטול ידיו סמוך למטתו ❍ בזהר גירסת כתב יד כתב להזהיר על כמה ענינים מפני רוח טומאה זו ❍ עפ"י הזוה"ק והאר"י אין לילך ד' אמות קודם שנטל והמסתעף ❍ יזהר שלא לנגוע בשום דבר קודם שנטל ידיו, וכן שלא לקבל שום דבר ממי שעדיין לא נטל ידיו ❍ יטול ידיו בכלי וישפוך המים לכלי אחר, ואח"כ יזהר לשופכם במקום שאין הולכים שם בני האדם, מחמת רוח רעה ❍

דרך רבינו הרש"ש להנצל מרוח הטומאה שיבת"א בת מלך.....

רבינו הרש"ש נתן דרך להנצל מאחיזת רוח הטומאה ד'שיבת"א בת מלך' בכלל והמסתעף ❍ עת חצות עפ"י דרך רבינו הרש"ש זיע"א ❍ אם יברך ברכות השחר יוכל לישן גם אחר חצות ולא ישרה עליו רוח הטומאה ולא יטעם טעמא דמותא ושנתו כישן ביום ❍ אם ישן אחר חצות בלא שברך ברכות השחר תשרה עליו רוח הטומאה ❍ סיכום הדרכים להנצל מרוח מסאבא דרגא דמותא ❍ רבינו הרש"ש כתב להזהר שלא לישון בנקודת חצות, או ללכת לישון אחר חצות בלי לומר ברכות השחר שעי"כ ימשך לו כמה רעות ❍ מחצות ואילך גם מי שלא ישן יאמר הברכות להפריד הקלי' מפרצופים העליונים ❍ אלו ברכות יאמר מי שישן קודם חצות, ומי שער ואומרם בחצות וישן אח"כ: מי שלא ישן קודם חצות ויוכל לומר רק חלק מהברכות אין זה מעכב ❍

יהודים יקרים וחביבים !!!

ידוע שהשי"ת שלח לעולם נשמות קדושות כמו הרשב"י הקדוש, האר"י הקדוש הרש"ש הקדוש הבעש"ט הק' שהנחילו לכלל ישראל סודות נעלמים שכל בר ישראל יוכל ללכת בדרכם ולהמשיך על נשמתו רב טוב,

אמנם לאו כל מוחא סביל דא, ע"כ נערוך סדרת שיעורים ובהם ננגיש בעזרתו יתברך שמו את דברי קדשם באופן שכל בר ישראל יוכל להבין ולקיים את דבריהם אפילו שאינו בקי וידע בסודות התורה הק' מ"מ אפילו שנוהג כדבריהם גם בלי להבין רק מתוך אמונה פשוטה יביא לנשמתו הארה גדולה ותיקון גדול.

ונתחיל לפי סדר היום של כל יהודי, ונצעד שלב אחר שלב.

ענין וסוד נטילת הידים בבוקר

בעת שאדם ישן מסתלקת ממנו נשמתו ושורה עליו רוח טומאה:

כתב בהקדמת הזוהר (דף י' ע"ב) וזלה"ק עם התרגום:

בְּשָׁעָה שֶׁהָאָדָם יָשֵׁן, רוּחוֹ פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, וּבְשָׁעָה שֶׁרוּחוֹ פּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, רוּחַ טֻמְאָה מְזֻמֶּנֶת וְשׁוֹרָה עַל יָדָיו וּמְטַמֵּאת אוֹתָם, וְאָסוּר לְבָרֵךְ בָּהֶם לְלֹא נְטִילָה.

ובזוה"ק פר' וישב כתב, שבתחילה שורה רוח הטומאה על כל גופו וכשמתעורר עוברת לשרות על ידיו בלבד.

רוח הטומאה השורה על הידים נק' שיבת"א - בת מלך וענינה:

רוח טומאה זו השורה על ידי האדם מלמדונו חז"ל הק' שנקראת **'שיבת"א - בת מלך'**, כדאי' בחז"ל **חולין** (דף ק"ז ע"ב) בענין נטילת ידים קודם נתינת אוכל לתינוק ביום כפור, שאביי מבאר שם שצריך ליטול ידיו מפני רוח רעה הנק' שיבת"א השורה על הידים מהלילה.

ובמס' שבת (דף ק"ט ע"א) כתב עוד בענינה, שנקראת גם **'בת חורין'**, **ו'בת מלך'**. ומבאר הערוך (ערך בת חורין) הטעם, כי רוח טומאה זו חשובה אצל הרוחות ויש להם כבוד אליה.

ורבינו נתן שפירא (מוהרנ"ש) זצוק"ל, בסה"ק 'מצת שימורים' (שער הברכות) מבאר טעם חשיבות רוח טומאה זו אצל הרוחות, שהוא לטעם שמתחברת עם

ג׳ קליפות הטמאות, שהם ׳רוח סערה׳ ׳ענן גדול׳ ו׳אש מתלקחת׳ ולוקחת כח טומאה מהם, לכן נקראת בת מלך.

אופן סילוק הרוח רעה ע״י נטילת ידיו במים בכלי ג״פ:

ואופן סילוק רוח הטומאה מהידים, כתב במס׳ שבת שם שהוא ע״י רחיצת ידיו ג׳ פעמים במים. ומהזוה״ק (בראשית י׳ ע״ב) משמע שצריך שיהיה דווקא ע״י **כלי**, כדכתב שם ׳**נטלא דמיא** הוי יהבי קמייהו ובזמנא דאתערו בלילא אסחו ידייהו׳.

ועיין עוד במ״ש בזוה״ק (בראשית קפ״ד), בענין כלי למעלה וכלי למטה כמו שנבאר בע״ה בהמשך טעמו וענינו.

ובשער הכוונות (דף א׳ ע״ד) כתב וזלה״ק:

ועתה נבאר סדר נטילת ידים של שחרית הנה בתחילה יטול הכלי של **המים** בידו הימנית וכו׳.

טעם הנטילה במים, כי המים רומזים לחסד ועל ידם מתגרשים הקליפות:

וטעם דחיית הרוח רעה והטומאה ע״י המים דווקא, נתבאר בשער המצות פר׳ עקב שהוא לטעם שהמים רומזים לחסד המגרש את הקליפות כדכתב שם וזלה״ק:

כל זה ע״י המים שהם מימי החסדים כי **החסד מגרש את הקליפות**, כי אין אחיזתם אלא מצד הדין והגבורה כנודע.

רוח הטומאה הנז׳ נדחית ע״י נט״י ג״פ לסירוגין דווקא ולא ברצופים והטעם:

עוד מלמדנו הרב שהנטילה ג״פ במים לדחות רוח טומאה זו צריך שיהיה ג׳ נטילות לסירוגין ולא ג׳ רצופים, כדכתב בשער הכוונות שם וזלה״ק:

הנה בתחילה יטול הכלי של המים בידו הימנית ונותנו בידו השמאלית ואח״כ שופך מים מידו השמאלית על ידו הימנית ואח״כ ישפוך מים מידו הימנית על ידו השמאלית הרי פעם אחת. וחוזר כסדר הזה פעם ב׳ וג׳ באופן שתרחוץ כל יד ויד ג׳ פעמים ו**לא תרחצם יחד ג״פ כל יד אלא פעם אחת ביד זו ופעם אחרת ביד הב׳ בסרוגין** כי ע״י כן רוח הטומאה הנקראת שיבת״א [חולין ק״ו ע״ב ושבת ק״ט ע״א] בת מלך היא ומקפדת

ודולגת וקופצת עד שנעתקת לגמרי משם ואם לאו אינה נעתקת וכן נמצא בזוהר בכ"י:

והטעם כי רוח טומאה זו 'שיבת"א - בת מלך' דרך סילוקה שקופצת ודולגת מיד ליד ג"פ עד שמסתלקת לגמרי, ולכן צריך לטול ידיו ג"פ לסירוגין שעי"כ יסלקנה מעל ידיו לגמרי.

וטעם לדילוגה ג"פ דווקא עד שיורדת, כתב רבינו המהרנ"ש זצוק"ל בספה"ק 'מצת שימורים' (שער הברכות הבאנו לעיל), כי רוח רעה זו הנק' בת מלך כל כחה ע"י התקשרותה ויניקתה מג' קלי' הטמאות (שהם ענן גדול, רוח סערה, ואש מתלקחת, כנז' בסה"ק עץ חיים שער קליפת נוגה פ"ב), ולכן צריך לטול ידיו ג"פ לגרש אותה ואת אחיזתה בג' קלי' הטמאות.

ועד"ז כתב רבינו ה'בן איש חי' בספרו 'בן יהוידע' (שבת ק"ט) עיי"ש.

ולטעם האמור צריך שיהיה נט"י לשאר ענינים שכתב בשו"ע (סימן ד' סעיף ח"י) כהיוצא מבית הכסא והמסתפר וכו', גם הוא ג"פ לסירוגין, שכן הוא הדרך לדחיית כוחות הטומאה השורים על הידים. ועיין בסה"ק 'בן איש חי' (שנה א' פר' תולדות).

יטול ידיו סמוך למטתו:

ויראה האדם ליטול את ידיו תיכף שמתעורר משנתו בעודו במטתו, שכו נהגו חסידים הראשונים, שהיו מניחים נטלה של מים לידם ותיכף שנתעוררו משנתם נטלו את ידיהם, כדכתב בהקדמת הזוה"ק (דף י' ע"ב) וז"ל עם התרגום:

כְּשֶׁהָאָדָם קָם בַּבֹּקֶר, יֵשׁ לוֹ לְבָרֵךְ לְרִבּוֹנוֹ בְּשָׁעָה שֶׁפָּקַח עֵינָיו. אֵיךְ מְבָרֵךְ, כָּךְ הָיוּ עוֹשִׂים חֲסִידִים רִאשׁוֹנִים: נַטְלָה שֶׁל מַיִם הָיוּ נוֹתְנִים לִפְנֵיהֶם, וּבְזְמַן שֶׁמִּתְעוֹרְרִים בַּלַּיְלָה, רוֹחֲצִים יְדֵיהֶם, וְעוֹמְדִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמְבָרְכִים עַל קְרִיאָתָהּ. וּכְשֶׁהַתַּרְנְגוֹל קוֹרֵא, אָז חֲצוֹת הַלַּיְלָה מַמָּשׁ, וְאָז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִמְצָא עִם הַצַּדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן. וְאָסוּר לְבָרֵךְ בְּיָדַיִם טְמֵאוֹת וּמְזֻהָמוֹת, [ומברכים], וְכָךְ כָּל שָׁעָה.

בזהר גירסת כתב יד כתב להזהיר על כמה ענינים מפני רוח טומאה זו:

ומצינן בהקדמת הזוה"ק (דף י') גירסה נוספת המובאת בספר 'אור הלבנה' ובה דברים נוספים בחומרת רוח טומאה זו וזה תמצית דב"ק עם התרגום:

מִפְּנֵי שֶׁרוּחַ הַטּוּמְאָה שׁוֹרָה עַל הַיָּדַיִם שֶׁמִּתְעוֹרֵר הָאָדָם מִשְּׁנָתוֹ, לָכֵן אָסוּר לָלֶכֶת ד' אַמּוֹת בְּיָדַיִם מְזֻהָמוֹת וּטְמֵאוֹת, וְהָעוֹשֶׂה כֵּן מִתְחַיֵּיב ח"ו מִיתָה

לַשָּׁמַיִם, וְהַמַּעַם שֶׁכְּאִלּוּ מֵבִיא אֱלוֹהַּ אַחֵר ח"ו בְּיָדוֹ וְעוֹבֵד אֶת הַשֵּׁי"ת, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בַּפְּסוּק (איוב י"ב ו') וַאֲשֶׁר הֵבִיא אֱלוֹהַּ בְּיָדוֹ וּמָאן מַרְגִּיז אֵל, אֵלּוּ שֶׁלֹּא נָטְלוּ יְדֵיהֶם בְּקוּמָם מִשְּׁנָתָם נֶחְשָׁב כְּאִלּוּ מֵבִיא אֱלוֹהַּ אַחֵר עַל יָדָיו ח"ו.

ועפ"י גירסה זו סדרו כמה אזהרות מפני רוח הטומאה זו שהיא טומאה חמורה והובאו בסה"ק עולת תמיד (דף י"ג ע"ב), ופרע"ח שער הברכות (פ"ה), כמו שנבאר בהמשך הדברים בע"ה.

עפ"י הזוה"ק והאר"י אין לילך ד' אמות קודם שנטל והמסתעף:

והנה עפ"י גירסה זו נראה, שתיכף שניעור יטול האדם את ידיו ולא ילך שיעור ד' אמות, וכן רבינו האר"י הזהיר לנהוג כן כדאיתא בפרע"ח (דרוש ה' דברכות), ועולת תמיד (דף י"ג ע"ב) וזלה"ק:

> וגם אסור לילך ארבע אמות בלי נטילה זו של שחרית כמ"ש בזוהר על הפסוק 'אשר הביא אלוה בידו' (איוב יב, ו).

וכתב הרה"ק מוהרי"א מקאמרנא זצוק"ל, בביאורו **'זוהר חי'** פר' וישב (דף קפ"ד) משם הרה"ק רבי זושא להחמיר בזה עוד, שלא יזקוף האדם קומתו במטתו בעוד טומאתו על ידיו, כדכתב שם וזלה"ק:

> ואמר הצדיק ר' זושא אחיו של רבינו הקדוש מוה"ר אלימלך שאסור לעמוד כי לא ישלים הצורה בטומאה כי כשעומד משלים קומתו זוקף כפופים ואסור קודם שנוטל ידיו.

ובסה"ק 'אגרא דפרקא' להרה"ק מוהרצ"א מדינוב זצוק"ל (אות ט') הוסיף לבאר בזה עוד וכתב וזלה"ק:

> קבלה מאת כבוד דודי זקני סבא קדישא מו"ה משולם זושא זצוק"ל, הא דאין רשאין לילך ד' אמות בלי נטילה בשחרית, אמר הוא ז"ל דיש ליזהר שלא להציג רגליו על הארץ בלא נטילה, כי בהציג רגליו על הארץ בלא נטילה אזי חם ושלום כל היום הרע (שבנפש הבהמית) רודף אחריו להסיתו. ואמר ע"ז רמז הפסוק [תהלים לו ה] יתיצב על דרך לא טוב (אזי ח"ו) רע לא ימאס.

ובסה"ק משמרת שלום להרה"ק מקוידינוב זצוק"ל הוסיף על דברים אלו וכתב שם בסימן א' ס"ק ב' וז"ל:

> הצדיקים החמירו שלא להציג רגליהם על הארץ קודם נט"י שחרית, וכן שלא לעמוד זקוף אפילו על מטתו קודם נט"י שחרית.

ומלשון 'שלא להציג רגליו על הארץ' נראה דעיקר הקפידא במה שמציג רגליו על הארץ אפילו כשאינו עומד זקוף, וע"פ הטעם שכתב אגרא דפרקא שלא יתן קומה, הוא אפילו אינו מציג רגליו על הארץ אלא עומד זקוף על מטתו, וכו' ולכן יש להזהר בשני הדברים. (הן שלא להציג רגליו על הארץ והן שלא יזקוף קומתו במטתו טרם נט"י).

הרי כי לדבריהם מלבד אזהרת הזוה"ק ליטול תיכף, יזהר שלא לילך ד' אמות קודם שנטל ידיו, וכן לא יקום ממטתו ויציג רגליו על הארץ, ולא יזקוף א"ע במטתו טרם נטילת ידיו, שלא תתראה קומתו ועדיין הוא בטומאה.

אמנם הרה"ק רבי פנחס מקאריץ בספה"ק 'אמרי פנחס' שער סדר היום השכמת הבוקר (אות א') היקל בזה וכתב וזלה"ק:

כי ההולך ליטול הידים אינו נקרא הולך בלי נט"י רק אם הולך לעסקיו קודם נט"י.

הרי כי לדבריו כל איסור הילוך ד' אמות בלא נט"י הוא להולך סתם לענייניו, אולם ההולך ליטול ידיו אינו בכלל איסור זה.

וא"כ לסיכום נמצא בענין נט"י:

עפ"י הזוה"ק והאר"י: יטול ידיו סמוך למטתו תיכף שמתעורר, ולא ילך ד' אמות בלי שנטל ידיו.

הרה"ק רבי זושא מאניפולי זיע"א: מחמיר עפ"י הזוה"ק שלא להציג רגליו על הארץ ולא לזקוף קומתו במטתו טרם שיטול.

הרה"ק רבינו פנחס מקאריץ זיע"א: מיקל בזה שכל איסור הילוך ד' אמות הוא להולך לענייניו, אולם לצורך נט"י יוכל ללכת ד' אמות.

יזהר שלא לנגוע בשום דבר קודם שנטל ידיו, וכן שלא לקבל שום דבר ממי שעדיין לא נטל ידיו:

עוד מצינן בזוה"ק בראשית (דף נ"ג ע"ב), שיזהר האדם לבל יגע בשום דבר קודם נט"י מפני רוח הטומאה שעל ידיו, וכן שלא יקבל בגדיו או יטול ידיו ממי שעדיין לא נטל ידיו, כדכתב שם וזה תמצית דב"ק שם עם התרגום:

וּבָא וּרְאֵה, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם בְּשָׁעָה שֶׁיְּשֵׁנִים עַל מִטּוֹתֵיהֶם בַּלַּיְלָה, וְהַלַּיְלָה פּוֹרֵשׂ כְּנָפָיו עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, טוֹעֲמִים טַעַם הַמָּוֶת. וּמִתּוֹךְ שֶׁטּוֹעֲמִים טַעַם מָוֶת, רוּחַ הַטֻּמְאָה הַזּוֹ שָׁטָה עַל הָעוֹלָם וּמְטַמֵּאת [את] הָעוֹלָם [ד"א בתוך האהל שלו], וְשׁוֹרָה עַל יְדֵי הָאִישׁ וְנִטְמָא.

וּכְשֶׁמִּתְעוֹרֵר וְנִשְׁמָתוֹ חוֹזֶרֶת אֵלָיו, בְּכָל מַה שֶּׁיִּקְרַב בְּיָדוֹ - הַכֹּל נִטְמָא, כִּי שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם רוּחַ טֻמְאָה. וְעַל זֶה לֹא יִקַּח אָדָם בְּגָדָיו לִלְבֹּשׁ מִמִּי שֶׁלֹּא נָטַל יָדָיו, שֶׁהֲרֵי הַמְשִׁיךְ עָלָיו אוֹתוֹ רוּחַ טֻמְאָה וְנִטְמָא. וְיֵשׁ רְשׁוּת לְרוּחַ הַטֻּמְאָה הַזּוֹ לִשְׁרוֹת בְּכָל מָקוֹם שֶׁנִּמְצָא רִשָּׁם מִצִּדּוֹ.

וְלָכֵן לֹא יִטֹּל אָדָם יָדָיו מִמִּי שֶׁלֹּא נָטַל יָדָיו, מִשּׁוּם שֶׁהַמְשִׁיךְ עָלָיו אוֹתוֹ רוּחַ טֻמְאָה וְקִבְּלוֹ זֶה שֶׁנָּטַל מַיִם מִמֶּנּוּ, וְיֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לִשְׁרוֹת עַל הָאָדָם. לָכֵן צָרִיךְ אָדָם לְהִשָּׁמֵר בְּכָל צְדָדָיו מִצַּד הַנָּחָשׁ הָרָע הַזֶּה שֶׁלֹּא יִשְׁלֹט עָלָיו, וְעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לָעוֹלָם הַבָּא לְבַטְּלוֹ מִן הָעוֹלָם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (זכריה יג) וְאֶת רוּחַ הַטֻּמְאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ, וְאָז כָּתוּב (ישעיה כב) בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וְגוֹ'.

וכן כתב בזה בזוה"ק פר' וישלח (דף קס"ט ע"ב):

וּבְכֹל יֵשׁ לָאָדָם לְהִשָּׁמֵר מִלִּפְנֵיהֶם כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְלֹא יִטְמָא עַמָּם, שֶׁהֲרֵי אֵין לְךָ מִי שֶׁיָּשִׁישׁ בַּלַּיְלָה בְּמִטָּתוֹ וְלֹא טוֹעֵם טַעַם מָוֶת וְיוֹצֵאת נִשְׁמָתוֹ מִמֶּנּוּ, וְכֵיוָן שֶׁנִּשְׁאָר הַגּוּף בְּלִי נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה, רוּחַ טֻמְאָה זְמִינָה וְשׁוֹרָה עָלָיו וְנִטְמָא. וַהֲרֵי בֵּאַרְנוּ דָּבָר, שֶׁאֵין לָאָדָם לְהַעֲבִיר יָדָיו עַל עֵינָיו בַּבֹּקֶר, מִשּׁוּם שֶׁהֲרֵי רוּחַ טֻמְאָה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר.

עוד כתב בזוה"ק פר' וישב (דף קפ"ד ע"ב):

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כו) אָרְחַץ בְּנָקִיּוֹן כַּפָּי וַאֲסוֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ ה'. הַפָּסוּק הַזֶּה בֵּאֲרוּהוּ. אֲבָל בֹּא רְאֵה כָּאן אֶת סוֹד הַדָּבָר, שֶׁהֲרֵי אֵין לְךָ אָדָם בָּעוֹלָם שֶׁאֵינוֹ טוֹעֵם אֶת טַעַם הַמָּוֶת בַּלַּיְלָה, וְרוּחַ הַטֻּמְאָה שׁוֹרָה עַל אוֹתוֹ הַגּוּף, מָה הַטַּעַם מִשּׁוּם שֶׁהַנְּשָׁמָה הַקְּדוֹשָׁה מִסְתַּלֶּקֶת מִן הָאָדָם וְיוֹצֵאת מִמֶּנּוּ, וְעַל שֶׁהַנְּשָׁמָה הַקְּדוֹשָׁה יוֹצֵאת וּמִסְתַּלֶּקֶת מִמֶּנּוּ, שׁוֹרָה רוּחַ שֶׁל טֻמְאָה עַל אוֹתוֹ הַגּוּף וְנִטְמָא.

כְּשֶׁהַנְּשָׁמָה חוֹזֶרֶת לַגּוּף, עוֹבֶרֶת אוֹתָהּ הַזְּהָמָה, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר שֶׁמִּידֵי הָאָדָם נִשְׁאֶרֶת זְהָמַת הַטֻּמְאָה, וְעַל כֵּן אַל יַעֲבִיר יָדוֹ עַל עֵינוֹ, מִשּׁוּם שֶׁאוֹתָהּ רוּחַ הַטֻּמְאָה שׁוֹרָה עָלָיו עַד שֶׁנּוֹטֵל אוֹתָם, וּכְשֶׁנּוֹטֵל יָדוֹ כָּרָאוּי, אָז מִתְקַדֵּשׁ וְנִקְרָא קָדוֹשׁ.

וכ"כ בסה"ק עולת תמיד (דף י"ג ע"ב) ופרע"ח שער הברכות (פ"ה) וזלה"ק:

כאשר מתעורר האדם משנתו תכף צריך ליטול ידיו קודם שיגע במלבושיו כלל.

ועי"ע בחז"ל שהחמירו בזה מאוד בגמ' מסכתא שבת (ק"ח ע"ב) רבי מונא משום ר"י היה אומר יד לעין תקצץ, יד לפה תקצץ, יד לחוטם תיקצץ, יד לאזן תקצץ וכו' ופי' רש"י הק' שם שנוח שתקצץ שרוח רעה שורה על הידים ומסמתן כולם ולא תגע שוב בעין או באזן קודם נטילה.

והרי נתבאר כי יזהר האדם קודם שנטל ידיו לבל יגע משום אבר מאיבריו, ולא בשום לבוש או חפץ, וכן שלא יקבל שמוש משום אדם שעדיין לא נטל ידיו, מפני רוח הטומאה השורה עליהם.

יטול ידיו בכלי וישפוך המים לכלי אחר, ואח"כ יזהר לשופכם במקום שאין הולכים שם בני האדם, מחמת רוח רעה:

עוד כתב להזהיר בזוה"ק (בראשית דף קפ"ד ע"א) שנוטל ידיו בכלי שישפכו המים לכלי אחר, כדכתב שם וזה תמצית דב"ק עם התרגום:

רַבִּי שִׁמְעוֹן פָּתַח וְאָמַר, (תהלים כו) אָרְחַץ בְּנָקִיּוֹן כַּפָּי וַאֲסוֹבְבָה אֶת מִזְבַּחֲךָ ה'. הַפָּסוּק הַזֶּה בֵּאֲרוּהוּ. אֲבָל בֹּא רְאֵה כָּאן אֶת סוֹד הַדָּבָר, שֶׁהֲרֵי אֵין לְךָ אָדָם בָּעוֹלָם שֶׁאֵינוֹ טוֹעֵם אֶת טַעַם הַמָּוֶת בַּלַּיְלָה, וְרוּחַ הַטֻּמְאָה שׁוֹרָה עַל אוֹתוֹ הַגּוּף, מָה הַטַּעַם, מִשּׁוּם שֶׁהַנְּשָׁמָה הַקְּדוֹשָׁה מִסְתַּלֶּקֶת מִן הָאָדָם וְיוֹצֵאת מִמֶּנּוּ, וְעַל שֶׁהַנְּשָׁמָה הַקְּדוֹשָׁה יוֹצֵאת וּמִסְתַּלֶּקֶת מִמֶּנּוּ, שׁוֹרָה רוּחַ שֶׁל טֻמְאָה עַל אוֹתוֹ הַגּוּף וְנִטְמָא.

כְּשֶׁהַנְּשָׁמָה חוֹזֶרֶת לַגּוּף, עוֹבֶרֶת אוֹתָהּ הַזֻּהֲמָה, וַהֲרֵי נִתְבָּאֵר שֶׁבִּידֵי הָאָדָם נִשְׁאֶרֶת זֻהֲמַת הַטֻּמְאָה, וְעַל כֵּן אַל יַעֲבִיר יָדוֹ עַל עֵינוֹ, מִשּׁוּם שֶׁאוֹתָהּ רוּחַ הַטֻּמְאָה שׁוֹרָה עָלָיו עַד שֶׁנּוֹטֵל אוֹתָם, וּכְשֶׁנּוֹטֵל יָדוֹ כָּרָאוּי, אָז מִתְקַדֵּשׁ וְנִקְרָא קָדוֹשׁ.

וְאֵיךְ צָרִיךְ לְהִתְקַדֵּשׁ, צָרִיךְ כְּלִי אֶחָד לְמַטָּה וּכְלִי אֶחָד מִלְמַעְלָה, כְּדֵי שֶׁיִּתְקַדֵּשׁ מֵאוֹתוֹ שֶׁלְּמַעְלָה, וְאוֹתוֹ שֶׁלְּמַטָּה שֶׁיּוֹשֵׁב בַּזֻּהֲמָה שֶׁטֻּמְאָה בּוֹ. וְזֶה הַכְּלִי לְקַבֵּל טֻמְאָה, וְזֶה לְהִתְקַדֵּשׁ מִמֶּנּוּ. זֶה בָּרוּךְ וְזֶה אָרוּר. וְלֹא צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ בַּבַּיִת אֶת אוֹתָם מַיִם שֶׁל הַזֻּהֲמָה, שֶׁלֹּא יִקְרַב אֲלֵיהֶם אִישׁ, שֶׁהֲרֵי בָּהֶם מִתְכַּנְּסִים הַצַּד שֶׁלָּהֶם, וְיָכוֹל לְקַבֵּל נֶזֶק מֵאוֹתָם הַמַּיִם הַטְּמֵאִים.

וְעַד שֶׁיַּעֲבֹר הַזֻּהֲמָה מִיָּדוֹ לֹא יְבָרֵךְ, וּבֵאַרְנוּ. וּמִשּׁוּם כָּךְ, בְּטֶרֶם יְקַדֵּשׁ הָאָדָם אֶת יָדָיו בַּבֹּקֶר, נִקְרָא טָמֵא. כֵּיוָן שֶׁהִתְקַדֵּשׁ, נִקְרָא טָהוֹר. וּמִשּׁוּם כָּךְ אַל יִטֹּל אֶלָּא מִיָּד שֶׁנִּטְהֲרָה בָּרִאשׁוֹנָה, שֶׁכָּתוּב (במדבר יט) וְהִזָּה הַטָּהוֹר עַל הַטָּמֵא. זֶה נִקְרָא טָהוֹר, וְזֶה נִקְרָא טָמֵא.

מִשּׁוּם כָּךְ כְּלִי אֶחָד לְמַעְלָה וּכְלִי אֶחָד לְמַטָּה, זֶה קָדוֹשׁ וְזֶה טָמֵא. וְאָסוּר לַעֲשׂוֹת דָּבָר עִם אוֹתָם הַמַּיִם, אֶלָּא צָרִיךְ לִשְׁפֹּךְ אוֹתָם בִּמְקוֹם שֶׁאֲנָשִׁים לֹא עוֹבְרִים עֲלֵיהֶם וְלֹא יָלִין אוֹתָם בַּבַּיִת, שֶׁהֲרֵי כֵּיוָן שֶׁנִּשְׁפְּכוּ בָּאָרֶץ, רוּחַ הַטֻּמְאָה נִמְצֵאת שָׁם וְיכוֹלָה לְהַזִּיק. וְאִם חָפַר לָהֶם מִדְּרוֹן תַּחַת הָאָרֶץ שֶׁלֹּא יֵרָאוּ - יָפֶה.

וכתב בספר '**אורחות חיים**' להגה"ק מוהר"ן מספינקא זצ"ל, (סי' ד' ס"ק ח') משמיה דהרה"ק מוהר"ש מבעלזא זצוק"ל, שהוצאת מי הנטילה ושפיכתם במקום שלא יזיקו הוא סגולה גדולה ליראת שמים.

דרך רבינו הרש"ש להנצל מרוח הטומאה שיבת"א בת מלך

רבינו הרש"ש נתן דרך להנצל מאחיזת רוח הטומאה ד'שיבת"א בת מלך' בכלל והמסתעף:

והנה רבינו הרש"ש זצוק"ל מלמדנו דרך להנצל מאחיזת רוח הטומאה דשיבת"א בת מלך שלא תשרה על האדם כלל אפי' אם ישן, שדעת קודשו שכל ענין אחיזת רוח טומאה זו הוא רק **בזמן חצות הלילה** ואילך, כי אז שליטת חלק הרע דקליפת נוגה, והישן אז שורה עליו רוח הטומאה, אבל הישן קודם חצות ומתעורר קודם חצות מכיון ששולט אז חלק הטוב דקליפת נוגה אין שורה עליו רוח טומאה זו כלל, כדכתב בסה"ק נה"ש (דף כ' ע"א וב') וזלה"ק:

ויזהר מאד שלא יעבור חצות והוא ישן, כי אם יעבור חצות והוא ישן אז הוא טעים טעמא דמותא ומתדבק ומתקשר ברוא דמותא ושליט עליה סטרא דרוח מסאבא כי הוא יורד בחצי הרע דקלי' נוגה.

כי השינה בחצות הא' של הלילה הוא בבחי' חצי העליון דטוב דקלי' נוגה והוא כי בחי' הש"ש שעות הראשונות של הלילה נקראים שתין נשמי כמבואר בדברי הרב ז"ל וכמ"ש בע"ה בכונת השינה, והישן באותם הש"ש שעות הראשונות אותה השינה הן מעט הן הרבה נק' שתין נשמי חסר חד ולא טעים טעמא דמותא והוא חי כנז' בזוהר פ' ויגש דר"ז ע"א.

עת חצות עפ"י דרך רבינו הרש"ש זיע"א:

ועת 'חצות' הלילה עפ"י דרכו בקודש דרבינו הרש"ש זצוק"ל, כתב שם וזלה"ק:

הקדמת חצות: ומיד אחר ו' שעות מי"ב שעות של הלילה שהוא אחר י"ב שעות מחצות היום כשהחמה בראש כל אדם שאז הוא חצות היום, וכו' ואע"פ שבקיץ משינטו צללי ערב עד שקיעת החמה יש יותר מו' שעות אותו הזמן העודף על הו' שעות הוא מתחילת הלילה הבאה וכן בחורף להיפך. באופן שאחר ו' שעות מי"ב שעות של הלילה כנ"ל אז הוא חצות הלילה ממש.

והוא שאנו מחשבים את היום לפי שעות זמניות, ואז ו' שעות מתחילת היום הוא חצות, וי"ב שעות אח"כ בדיוק אז הוא זמן חצות הלילה עפ"י מרן.

ועיין בסידורנו 'נקודות הכסף' לסדר תיקון חצות שערכנו לזה לוח מיוחד תמידי לכל השנים מה שמצאנו בספר 'תיקון חצות' להגה"צ מוהר"ש דבליצקי זצ"ל.

אם יברך ברכות השחר יוכל לישן גם אחר חצות ולא ישרה עליו רוח הטומאה ולא יטעם טעמא דמותא ושנתו כישן ביום:

ומלמדנו רבינו הרש"ש עוד, כי החפץ לישן אחר חצות אפי' שהוא חלק הרע דקלי' נוגה, אם יאמר ברכות השחר בחצות ואח"כ ילך לישון לא תשרה עליו רוח הטומאה כלל והוי כישן ביום, והוא לטעם שע"י הברכות נפרד כח הטומאה מהקדושה, וממילא לא שולטים עליו עוד הקליפות ורוח הטומאה דשיבת"א בת מלך הנק' 'רוח מסאבא טעמא דמותא' כדכתב שם וזלה"ק:

ואפי' ישן אחר חצות **אחר שיאמר הברכות** ותיקון חצות **אין בכך כלום ולא שליט עליה עוד רוח מסאבא ולא טעים עוד טעמא דמותא אחר שנתעורר** בחצות והמשיך המוחין לז"א ע"י הברכות וכו'.

לכן ראוי להזהר לאומרם כולם בקומו בחצות ואפי' שהוא רוצה לישן אח"כ **אין בכך כלום והוה ליה כישן ביום.**

אם ישן אחר חצות בלא שברך ברכות השחר תשרה עליו רוח הטומאה:

ומדב"ק דרבינו הרש"ש נדייק, כי אם ילך לישון אחר חצות בלא שאמר את הברכות כיון שירד לחצי הרע דקליפת נוגה טעים טעמא דמותא, ודלא כמו שהיה אפשר לדייק בדבריו דלעיל, שדי להיות ער בנקודת חצות.

וכ"כ הגה"ק ה'בן איש חי' בספרו (שנה א' פר' תולדות אות י"ג) בדב"ק דרבינו הרש"ש, וכתב שם וזלה"ק:

ואם הוא היה ניעור עד אחר חצות לילה, הן במשתה הן במלאכה ולא ישן אלא עד שעבר חצות, גם זה כשנעור יעשה נטילת ידים גמורה כהלכתה, ויברך על נטילת ידים, ואף על גב דרבינו הרש"ש ז"ל כתב בנהר שלום, אם ישן אחר חצות, לא שליט עליה רוח מסאבא, ואין צריך נטילת ידים, הנה **הוא סמך דבריו בזה על סניף אחר שכתב מפני שנתעורר בחצות, והמשיך המוחין על ידי הברכות,**

וכן נכדו מהר"א שרעבי ז"ל סמך גם כן על הברכות, ועסק התורה, **על כן זה שהיה ניעור עד אחר חצות, ולא בירך הברכות וישן, אז גם לפי דעת רבינו הרש"ש ז"ל, צריך נטילת ידים בברכה.**

הרי כי כל ההיתר שמי שישן אחר חצות שלא שולט עליו רוח מסאבא הוא רק אם היה ער בחצות ואמר הברכות, אולם אם לא אמר הברכות וישן אז שריא עליה רוח מסאבא, ובקומו יתחייב לעשות נט"י גמורה.

סיכום הדרכים להנצל מרוח מסאבא דרגא דמותא:

ונמצא כי עפ"י ביאורו דרבינו הרש"ש, **'רוח מסאבא ודרגא דמותא'** הוא למי שישן בעת חצות או מאחר חצות ואילך, ולכן אם ישן קודם חצות ויקום קודם חצות לא תשרה עליו רוח הטומאה כלל וכלל, אמנם אם יעבור עליו חצות הלילה בשינה, או שילך לישון אחר חצות ולא אמר את הברכות אז ישרה עליו רוח מסאבא.

ולכן יזהר להיות ער בנקודת חצות ואז יאמר ברכות השחר, ואז יוכל לישן בלא חשש כלל, ודין שנתו כישן ביום.

רבינו הרש"ש כתב להזהר שלא לישון בנקודת חצות, או ללכת לישון אחר חצות בלי לומר ברכות השחר שעי"כ ימשך לו כמה רעות:

וכתב רבינו הרש"ש להזהיר כי הישן בעת חצות, או ההולך לישן אחר חצות ולא אמר את ברכות השחר, כיון שמחצות הלילה הוא הזמן בו ניתן להפריד את הטומאה ולהמשיך את הקדושה והאורות העליונים ע"י ברכות השחר, והוא לא אמר את הברכות, נשאר בעולמות העליונים אחיזת הטומאה בעוד שהיה יכול להפרידם ולתקנם, ודבר זה גורם שגם בשורשי נשמתו נשאר אחיזת הטומאה, והוא סיבה לכמה רעות ונזקים כדכתב שם בהמשך הדברים וזלה"ק:

ואם לא יאמר אותם כולם בקומו בחצות מונע המשכת השפע והמוחין לפרצופים העליונים וגורם להשאיר אחיזת הקליפות במקומות עליונים, ובנרנח"י שלו ובחושים שלו נשאר התפשטות הקליפות והוא משתמש בהם עם אחיזת הקליפות שבהם וילכו בלא כח בעת ובזמן שהיה לו כח להפרידם ולבטלם והיא סיבה לכמה רעות ח"ו לכן ראוי להזהר לאומרם כולם בקומו בחצות.

מחצות ואילך גם מי שלא ישן יאמר הברכות להפריד הקלי' מפרצופים העליונים:

ומאחר ואמרן שמעת חצות הלילה הוא הזמן להפרדת הטומאה ולהמשיך את אור הקדושה בעולמות העליונים, מלמדנו רבינו הרש"ש שאפי' אם לא ישן קודם חצות והוא ער, יאמר את הברכות תיכף בחצות הלילה להפריד הטומאה ולא יעכבם וזלה"ק שם:

ולא מיבעיא מי שישן וקם בחצות שצריך לעשות כן כנזכר, אלא אפי' מי שלא ישן כלל והוא לומד מתחילת הלילה הנה בהגיע חצות צריך לאמרם חוץ מברכות התורה שאם לא ישן שאין צריך לאומרם עד שיעלה עמוד השחר אבל

שאר הברכות צריך לאומרם וכנזכר בס"ה פ' ויקהל דקצ"ה ע"ב במעשה דר"א ור"י שהיו לומדים מתחילת הלילה וכשהגיע חצות ושמעו קול התרנגול וברכו.

אלו ברכות יאמר מי שישן קודם חצות, ומי שער ואומרם בחצות וישן אח"כ:

והנה אם ישן קודם חצות והתעורר לפני חצות יאמר הברכות כולם כדכתב רבינו הרש"ש בסה"ק נהר שלום בהקדמת חצות (דף כ' ריש ע"ב) וזלה"ק:

וצריך להזהר לאומרם כולם בקומו בחצות הלילה.

וכ"כ בסה"ק דברי שלום בסדר מנהגי בית אל (אות י') וזלה"ק:

אם ישן וקם בחצות צריך לומר כל הברכות וגם ברכת התורה.

וכיון שכתב רבינו הרש"ש לומר כל הברכות בקומו בחצות ובכללם היא ברכת ענט"י, הרי כי נתחייב בנטילה אפי' שישן קודם חצות לא מצד 'רוח מסאבא דרגא דמותא' כדאמרן אלא מצד אחיזת הקליפות בכללות העת ההוא כמו שנבאר בע"ה בהמשך הדברים.

אמנם אם היה ער בתחילת הלילה ועבר חצות ורוצה לומר הברכות כתב שם וזלה"ק:

ויברך ברכות השחר וצריך לאומרם אפילו שלא נתחייב בהם כגון שלא ישן וכו', אע"פ כן צריך לאומרם לפי שעל מנהגו של עולם נתקנו וכו', חוץ מברכת על נטילת ידים ואשר יצר שאם לא נתחייב לא יברך.

ובהמשך הדברים כתב שם עוד וזלה"ק:

ולא מיבעיא מי שישן וקם בחצות שצריך לעשות כן כנזכר, אלא אפי' מי שלא ישן כלל והוא לומד מתחילת הלילה הנה בהגיע חצות צריך לאמרם חוץ מברכות התורה שאם לא ישן שאין צריך לאומרם עד שיעלה עמוד השחר אבל שאר הברכות צריך לאומרם.

הרי שאם לא ישן קודם חצות ורוצה לברך בחצות, לא יוכל לברך ברכת ענט"י כי לא נתחייב בנטילה, וכן ברכת אשר יצר גם לא יברך אם לא נתחייב, וברכות התורה גם לא יוכל יברך, אבל שאר הברכות והם אלקי נשמה, ומ'הנותן לשכוי' עד ברכת התורה, (ולא עד בכלל) יברך בחצות.

והגם שכתב ששנתו כישן ביום, יברך בקומו בבוקר ברכת ענט"י, או מטעם שכתב רבינו הרא"ש, שמאחר וידים עסקניות הם וכיון שישן ועלול להיות שנגע במקומות המכוסים צריך ליטול ידיו ולברך, או לפי מ"ש הרשב"א שכיון

שנתחדש ונעשה בריה חדשה צריך להתקדש וליטול ידיו ולברך (ראה בשו"ע או"ח סימן ד' ס"א במ"ב אות א').

וכן ברכת אשר יצר יברך אם נתחייב, וכן יברך ברכות התורה.

מי שלא ישן קודם חצות ויוכל לומר רק חלק מהברכות אין זה מעכב:

עוד נבוא באר בדבר אזהרת רבינו הרש"ש לומר כל הברכות בחצות, הוא רק במאי דאפשר והיינו שישן קודם חצות, ואז בהתעוררו קודם חצות יוכל לומר הברכות כולם, אולם מי שהיה ער והגיע עת חצות ולא יכול לומר הברכות כולם כדאמרן, אין זה מעכב למימר שימשך אחיזת הטומאה בעולמות העליונים ובנרנח"י שלו, שכיון שאינו יכול מצד הדין להפרידם עתה אין זה מעכב, כשם שלא נאמר שאם לא התעטף בציצית והניח תפילין שהם חלק מתיקון החיצוניות שהוא מעכב, כי מכיון שאין זמנו עתה אינו מעכב כך ברכות אלו כיון שאין יכול לאומרם עתה אינם מעכבים ופשוט.